

# Веленний Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА  
УКРАЇНИ

червень 2009 №68 (231)

виживання  
демократія  
гуманізм



## ПОСАДИ ДЕРЕВО ДО ЮВІЛЕЮ НІКІТСЬКОГО САДУ

У 2012 році Нікітський ботанічний сад у Криму відзначатиме 200-річчя від дня заснування. До ювілею тут планується створення нового "Ювілейного" парку, в якому буде висаджено 2600 найменувань дерев і кущів 337 видів.

До участі у створенні парку Нікітський сад запрошує всіх охочих. Для участі в цій акції і отримання сертифікату необхідно придбати іменне дерево, яке буде висаджене в парку. До 2012 року також буде видано книгу "Благодійники Нікітського ботанічного саду" з переліком і фотографіями всіх висаджених дерев та кущів, а також з портретами і коротким

представленням їхніх власників.

Біля кожного дерева встановлять табличку з назвою дерева, датою його посадки, ім'ям власника. Посадити іменне дерево може як приватна особа, так і будь-яка державна, комерційна або громадська організація. Ціна рослин — від 900 до 25 000 гривень.

Кошти, отримані від акції, підуть не тільки на розбиття парку, але й на розвиток наукових досліджень, головна мета яких — збереження біологічної різноманітності унікальної кримської природи.

Ольга Фоміна. INTV, Крим

## АСКАНІЯ ПІДНЯЛАСЯ У СВІТОВОМУ КОНКУРСІ ЗА ЗВАННЯ НОВИХ СВІТОВИХ ЧУДЕС ПРИРОДИ

Заповідник "Асканія-Нова", який представляє Україну у світовому конкурсі "Сім нових чудес природи", піднявся ще на дві позиції в Інтернет-голосуванні за претендентів на це звання у своїй групі — "Ліси, національні парки, національні заповідники". Якщо на кінець минулого тижня ми займали 43-тю позицію в рейтингу, то вранці 25 травня "Асканія" була 41-ю. Хоча, слід відзначити, відрив від лідерів, як і раніше, ще значний — до наступного етапу виходять лише 11 переможців з кожної з груп.

Нагадуємо, що голосування триватиме до 7 липня цього року на офіційному сайті конкурсу. Для зручності українські користувачі Інтернету можуть скористатись сайтом, де процедура голосування детально викладена українською мовою.

В Україні створено комітет громадської підтримки "Асканії". Його очолив

народний депутат України Микола Баграєв, до комітету увійшли абсолютна чемпіонка світу з художньої гімнастики Ганна Безсонова, генеральний директор телеканалу ICTV Олександр Богущкий, директор Херсонського музично-драматичного театру ім. М.Куліша Олександр Книга, Президент Національної радіокомпанії України Віктор Набруско, народний артист України Олександр Пономарьов, популярний дует Потап і Настя Каменських, народна артистка України Наталя Сумська, головний редактор УНІАН Олександр Харченко, народний артист України Анатолій Хостікоєв. Як прозвучало на одному із засідань оргкомітету, "якщо "Асканія" об'єднала таких різних людей в одному громадському органі, є надія, що українці таки підтримають наш заповідник у світовому конкурсі".

## ЧЕРВЕНЬ

- 1 - Міжнародний день захисту дітей
- 5 - Всесвітній день навколишнього середовища
- 7 - День святої Трійці
- 21 - День медичного працівника
- 24 - День парків
- 28 - День Конституції

## ДІТИ ВМИРАЮТЬ МЕНШЕ

Всесвітня організація охорони здоров'я зафіксувала падіння рівня дитячої смертності у світі. Так, в новій доповіді ВООЗ сказано, що цей показник у світі за останні 17 років скоротився на 27%, тобто на третину.

Згідно із інформацією ВООЗ, останні оброблені дані датуються 2007 роком. У цей рік по всьому світу загинуло 9 мільйонів дітей у віці до 5 років. Для порівняння, у 1990 році ця цифра становила 12,5 мільйона.

За словами експертів організації, можна очікувати зниження дитячої смертності на дві третини до 2015 року.

## ДЕПУТАТИ ОТЯМИЛИСЯ

Депутати Київської міської ради затвердили природоохоронні зони водойм Голосіївського та Деснянського районів столиці.

Коментуючи це рішення, секретар Постійної комісії з питань земельних відносин, містобудування та архітектури, депутат С. Кримчак зазначив: "У даній природоохоронній зоні забороняються будь-які види господарської діяльності. Забороняється житлове будівництво, встановлення будь-яких інших споруд. Це є зона, в якій не можна жодним чином нічого будувати. Це зона загального користування".

Передбачається, що на берегах водойм двох зазначених районів найближчим часом мають бути встановлені спеціальні природоохоронні знаки.

Згідно з рішенням, залежно від площі водного об'єкта спеціальний режим контролю встановлюється на площі від 25 до 100 метрів від краю води.

Депутати Київради планують затвердити на наступних своїх засіданнях природоохоронні зони водойм усіх районів столиці.

## ДЕМОГРАФІЯ ЗАСМУЧУЄ

Населення України продовжує скорочуватися. У період з 1 березня до 1 квітня 2009 року кількість українців зменшилася на 21,3 тисячі осіб — до 46,08 мільйона осіб.

Про це повідомляє Державний комітет статистики. За попередній звітний період скорочення населення України становило 14,17 тисяч осіб. Із загального населення країни міське складає 31,6 мільйона осіб.

У січні-березні народилося 125,8 тисяч осіб, померло — 193 тисячі осіб, з яких 1,2 тисячі — діти у віці до одного року. Коефіцієнт народжуваності — 11,1 на 1 тисячу осіб, смертності — 17.

Водночас, шлюбів в Україні за цей період зареєстровано 53,8 тисяч, розлучень — 35 тисяч. Загальний коефіцієнт шлюбів — 4,7 на 1 тисячу населення, розлучень — 3,1.

Згідно із останнім переписом населення України, який проведено 5 грудня 2001 року, в країні проживало 48 мільйонів 457 тисяч осіб.

Екологічна газета України.  
Виходить з 1989 року.

Засновники газети: УЕА  
"Зелений світ" та колектив  
редакції.

**Передплатний індекс**

Свідоцтво про реєстрацію  
№ 630 серія КВ  
від 10.05.1994 р.

Ідентифікаційний код  
№

Адреса: Контрактова пло-  
ща, 4, Київ-70,  
тел./факс: 417 43 83

E-mail: zelsvit@p5com.com

ВЕБ сторінка УЕА "ЗС"  
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор  
Юрій Самойленко  
Головний редактор  
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами  
матеріалів, можуть не збігатися  
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються  
і не повертаються. Листування  
з читачами лише на сторінках  
газети.

Надруковано УЕА "Зелений  
світ"

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються  
матеріали з інтернет-видань:  
Кореспондент.net; Майдан-  
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-  
зреватель».

**УЕА "Зелений світ"** створе-  
на в 1988 році як реакція суспі-  
льства на жахливий екологіч-  
ний стан в Україні, спричинений  
Чорнобильською катастрофою  
1986 року. Асоціація є членом  
Міжнародної федерації "Друзі  
Землі".

Голова УЕА "Зелений світ"  
Юрій Іванович Самойленко.

**Газета "Зелений Світ"**  
була, на час створення, одним  
з найперших неформальних  
антирежимних видань, в якому  
відкривалася правда про стан  
здоров'я нації та екологічні не-  
гаражди в країні. Газета стала  
рупором демократії. В епоху  
тотального замовчування та  
брехні на наших шпальтах від-  
кривалися жахні картини радян-  
ської дійсності.



### **ЕКОІНСПЕКЦІЯ ПОРАХУВАЛА ЗБИТКИ**

Державною екологічною інспекцією в Харківській області розглянуто ситуацію, що склалась поблизу с. Катеринівка, Лозівського району Харківської області в межах прибережної смуги Краснопавлівського водосховища, а саме масової загибелі гусей.

Інформуємо, що станом на 30.03.09 загальна кількість загиблих перелітних гусей склала 1473 голів. Також, відповідно до інформації фахівців ветеринарної медицини існує головна версія — отруєння дикої птиці у результаті вживання зернових культур або кукурудзи, що були оброблені ядохімікатами та мінеральними добривами.

У зв'язку з вищевикладеним, Державною екологічною інспекцією в Харківській області 30.03.09 було здійснено розрахунок збитку заподіяного внаслідок знищення диких гусей в мисливських угіддях Лозівської районної організації УТМР, розмір якого склав 736500 грн.

Матеріали справи, для вжиття заходів прокурорського реагування, відповідно до вимог ст. 97 Кримінального кодексу України направлено до Харківської міжрайонної природоохоронної прокуратури.

**Заступник начальника А. Нерета**



### **МИ ВЖЕ ПРОДАЄМО ЯГОРЛИК?**

**Відкритий лист-запит  
Міністру охорони навколишнього при-  
родного середовища Г.Г. Філіпчуку  
Вельмишановний  
Георгію Георгійовичу!**

Ми звертаємось до Вас тому, що отримали інформацію, яка схвильовала науковців та активістів природоохоронних організацій мало не усієї України.

А саме, що Херсонська державна об-  
ласна адміністрація має намір... продати  
Ягорлицький півострів — ту його частину,  
яка не входить до складу Чорноморського

біосферного заповідника. Саме за такою  
шокуючою інформацією звернувся голова  
Херсонської облдержадміністрації Борис  
Сіленков до голів депутатських комісій  
Голопристанської ради депутатів. Та з про-  
позицією — не заважати отакому "процесу"  
та дати згоду на продаж.

Як відомо, уся територія Ягорлицького  
півострова належить до особливо цінних у  
природоохоронному відношенні, і не випад-  
ково вона віднесена до угідь, які знаходять-  
ся під охороною Рамсарської Конвенції. І  
не дивно — тут і досі зустрічаються та роз-  
множуються рідкісні та зникаючі види.

І усе це хотілося б вважати якоюсь  
помилкою, але 25 березня з'явилася інфор-  
мація про якийсь «аукціон» на продаж (!)  
цієї території. Який, начебто було закрито  
у той же день.

Просимо допомогти у встановленні іс-  
тини, підтвердженні або спростуванні даної  
інформації, та (якщо це відповідає дійсності)  
— вжити відповідних заходів цієї унікальної  
природної території України.

**З повагою:**

**Є.Г. Роман, Президія Херсонського  
обласного відділення Українського  
товариства охорони природи.**

**С.О. Шапаренко, Голова Ради Еколо-  
гічної групи "Печеніги", Харків.**

**М.М. Підгайний, Координаційна рада з  
питань реалізації "Загальнодержавної  
програми формування  
національної екологічної мережі Укра-  
їни" в Херсонській області.**

### **РІЧКА ПОТЕРПАЄ ВІД БРУДНИХ ВИКИДІВ**

Скидання невідомої речовини в річку  
Киргиж-Китай, що протікає в Одеській  
області, продовжується. Про це "proUA"  
повідомили у прес-службі Міністерства  
охорони навколишнього природного серед-  
овища України.

Фахівцями Державної екологічної інспек-  
ції в Одеській області в присутності спеціалі-  
стів Одеської гідрогеолого-меліоративної  
експедиції, Саратського УВГ та Тарутин-  
ського районного відділу МНС України в  
Одеській області зафіксовано викиди  
невідомої речовини зі сторони Республіки  
Молдова. Відібрано проби води з річки  
Киргиж-Китай біля села Малоюрославець-1  
Тарутинського району Одеської області.

За результатами вимірювань показ-  
ників складу та властивостей проб води  
р. Киргиж-Китай спостерігаються значні  
перевищення встановлених нормативів  
ГДК для рибогосподарських водоймищ по  
декількох забруднюючих речовинах.

На даний час, за інформацією Мало-  
юрославецької сільської ради, викиди за-  
бруднених стоків у річку Киргиж-Китай про-  
довжуються. Держекоінспекцією в Одеській  
області направлено лист до Мінприроди  
України щодо сприяння вирішенню цього  
питання на міждержавному рівні.

Нагадаємо, 6 травня з боку Республіки  
Молдова зафіксовано скидання забруд-  
нюючої речовини невідомого походження  
молочного кольору з різким запахом в річку  
Киргиж-Китай (Одеська область).

pro.ua.com



### ПОВЕРНЕННЯ ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ СТУСА НА „МАЛУ БАТЬКІВЩИНУ”

Цю зелену зону на перехресті проспекту Перемоги, 119 і проспекту Палладіна кияни називають сквером імені Василя Стуса. Щоправда, від скверу вже майже нічого не залишилося. Оскільки на початку весни цього року невідомими під забудову було вирубано багато дерев.

Усі зелені насадження їм перешкодили знищити громадські активісти. Пізніше вони висадили там нові дерева.

21 травня Святошинська районна організація "Зеленого світу" організувала відкриття пам'ятного знака Василю Стусу у сквері ім. Василя Стуса на місці, де була садиба родини Героя України, поета патріота у 60-70-х роках 20 сторіччя. Практично серед пенків і зламаних гілок, мешканці району встановили меморіальний знак із зображенням Стуса, намагаючись хоч якось зупинити вирубку

скверу.

Ця акція символічна тим, що вона відбулася напередодні повернення Тараса Шевченка в Україну. Сьогодні відбувся акт повернення пам'яті Василя Стуса на „малу Батьківщину” — Святошин.

“У квітні ми провели громадські слухання і вирішили поставити тут пам'ятний знак. Він виготовлений на кошти, зібрані патріотично налаштованими мешканцями району, — розповідає один з активістів. — Автори пам'ятника — група Петра Гудима та Віктора Ткаченка”.

Перед відкриттям пам'ятника його освятили священики УПЦ КП. Серед почесних гостей були — вдова Василя Стуса Валентина Попелюх, народні депутати України Іван Заць, перший

заступник голови УНП та Кирило Куликов, від Секретаріату Президента України академік Микола Жулинський, народні депутати України попередніх скликань Олесь Шевченко, Микола Горбаль, Богдан Горинь, депутати Святошинської районної ради.

Відкриття цього пам'ятного знаку є одним з перших кроків увіковічення пам'яті нашого геніального земляка. Наступним кроком, сподіваємося, буде відміна свого помилкового рішення Київською міськрадою і повернення проданої нею земельної ділянки власнику — київській територіальній громаді.

Святошинська громадськість чекає від київської влади справедливих мудрих рішень в інтересах своїх виборців.

Власкор

### ОКУПАНТІВ ЗНЕШКОДЖЕНО



Нещодавно у Святошинському районі Києва було очищено земельну ділянку київської територіальної громади від забудовників, які, відібравши місце дозвілля мешканців житлового масиву, вирізали залишки київського реліктового лісу. Знищеним деревам було понад 100-200 років від віку.



Мешканці житлового масиву спільно зі Святошинською районною організацією Української народної партії за сприяння народного депутата Кирила Куликова демонтували „прострочений” паркан, виконавши цим самим рішення районної влади та ухвалу громадських слухань, проведених 22 квітня з ініціативи та реалізації районних українських народників.

За два дні на звільненому від окупантів місці за сприяння українських народників було проведено громадський суботник, на якому було встановлено дитячий майданчик. Місцева районна влада забезпечила доставку елементів дитячого майданчика на місце призна-



чення, а мешканці масиву, спільно з працівниками Святошинського лісництва та активістами УНП спорудили майданчик.

Власне, встановлення дитячого майданчика стало наступним кроком виконання ухвали громадських слухань щодо долі скверу на перетині вулиць Львівської та Живописної.

Віктор Ткаченко



### ЗЕМЛЯ — НЕ ТІЛЬКИ ҐРУНТ

З тих пір пройшло багато часу, коли богоподібний Одисей повернувся із Троянської війни і повісив на одній мотузці дюжину рабів, яких він підозрював у недостойному поведженні під час своєї відсутності

Земля подібно рабам Одисея, усе ще є власністю. Ставлення до Землі дотепер визначається чисто економічними міркуваннями, надаючи привілеї їй не передбачаючи зобов'язань. Розповсюдження законів етики на цей третій елемент взаємин людини й навколишнього світу є, якщо я правильно трактую факти, шансом еволюції й екологічною необхідністю. Це третій щабель еволюції етики. Перші два щаблі уже пройдені.

Етика тих днів поширювалася на дружин, але не стосувалася майна, що належить людині. Протягом трьох тисяч років, які пройшли з тих пір, етичні критерії поширювалися на багато сфер людського життя.

Цей розділ етики, що і дотепер вивчався лише філософами, фактично являє собою процес у рамках еволюції екології. Його закономірності можуть бути описані як з екологічної, так і з філософської точок зору. З екологічної точки зору норма етики являє собою обмеження свободи дій у боротьбі

за існування. З філософської точки зору етика передбачає розмежування між суспільним і антигромадським поведженням. Ці два різних визначення відносяться до того самого поняття.

Вчені-екологи називають це симбіозом. Політика й економіка є вдосконаленими видами симбіозу, при якому нещадна конкуренція почасти поступилася місцем механізмам спільної діяльності, що має етичний зміст.

Звичайно, не водні ресурси, для яких ми не знаходимо кращого застосування, крім як обертати турбіни, переправляти баржі з вантажами, забезпечувати стік залишків нашої життєдіяльності. Безумовно, не рослини, які ми, не моргнувши оком, знищуємо цілими сімействами, і не тварин, безліч великих і гарних видів, яких ми вже знищили. Етика відносин до природи, безумовно, не запобіжить впливам на ці ресурси, але Етичні принципи затверджують право природи на продовження існування, а в деяких місцях — на існування в первісному вигляді.

У біологічному співтоваристві існують аналогічні ситуації. Авраам знав напевно, для чого служить земля: вона була створена для того, щоб молоко й мед лилися йому прямо в рот. У наш час упевненість у правильності даного твердження зворотно пропорційна ступеню освіченості людини.

Сьогоднішній обиватель вважає, що наука знає про всі таємниці пристрою природного механізму; вчений же в тій же мірі впевнений у своєму неутві. Він знає, що природний організм настільки складний, що його роботу до кінця так і неможливо осягти.

**Звідки екологічна свідомість?**

Охорона природи — це стан гармонії між людиною й землею. Незважаючи на широку пропаганду, що велася протягом майже ста років, охорона природи усе ще розвивається черепашачими темпами; успіхів ми в основному досягли у випуску яскравих плакатів і в проголошенні схвильованих промов. Роблячи крок нагору, ми скочуємося на два кроки вниз.

До початку 2005 року всім, крім людей, зовсім глухих до екологічних проблем, стало очевидно, що верхній шар родючого ґрунту одного району

рухається у бік моря. В 2007 році уряд повідомив фермерам, що якщо вони протягом п'яти років будуть проводити певні оздоровчі заходи, то їм виділять у допомогу сили МНС, а також забезпечать їх необхідними матеріалами й устаткуванням. Пропозиція була прийнята майже повсюдно, але по витіканню п'ятирічного строку контракту про всі заходи було забуто також повсюдно. Фермери продовжували проводити тільки ті заходи, які забезпечували негайну й відчутну — економічну вигоду.

Етика землекористування дотепер визначається економічними інтересами, подібно тому, як обстоюли справи із суспільною етикою сторіччя назад.

Коротше кажучи, коли ми попросили



фермерів зробити те, що вони могли зробити без шкоди для себе заради збереження родючості своєї власної ділянки землі, вони виконали наше прохання, але не ворухнули пальцем, щоб піти в справі охорони природи хоча б трохи далі. Фермер, що вирубує ліс на 80%, заганяє на площу, що звільнилася, своїх корів, скидає родючий шар ґрунту в ріку, однаково вважається шановним членом суспільства. Якщо він удобрює свої поля вапняком і робить конторну обробку ґрунту, він однаково користується всіма привілеями й винагородами місцевого комітету з охорони ґрунту. Ці комітети являють собою прекрасні приклади суспільної «машини», що не відкривали фермерам реальних масштабів їхніх зобов'язань. Зобов'язання безглузді без щирого почуття відповідальності, випробовуваного людиною, що приймає на себе ці зобов'язання, і зараз перед нами стоїть проблема розширення суспільної відповідальності до меж відповідальності за природу.

Етичні принципи ніколи не переживали значних змін, якщо не відбувалося зміни інтелектуального настрою усередині нас, зміни наших прихильностей і переконань. Про те, що поняття охорони природи ще не пов'язано впритул з основами людського поведження, свідчить той факт, що філософія й релігія ще не зачіпали цього питання. Намагаючись полегшити завдання охорони природи, ми домоглися того, що всі наші заклики до екологічної відповідальності не торкають душі людей.

Що ми маємо сьогодні замість етики відношення до природи?

Одним зі слабких місць системи охорони природи, заснованої на економічних інтересах, є те що членів природного співтовариства не складають цінності з огляду економіки. Прикладом можуть послужити польові квіти й співочі птахи.





З 22 000 вищих рослин і тварин штату Вісконсін навряд чи більше 5% являють інтерес з погляду продажу, корму, їжі й можуть використовуватися з економічною вигодою. Проте, всі ці організми є членами природного співтовариства, і якщо стійкість цього співтовариства залежить від його цілісності, вони зобов'язані існувати.

Були часи, коли біологи наголошували на тому, що хижі тварини й птахи, вбиваючи слабких, контролюють здоров'я всієї дичини, на тому, що вони обмежують кількість гризунів, що приносять користь фермерам, на те, що вони полюють тільки на тварин, «що не мають ніякої цінності». Ми знову бачимо: щоб довід був переконливим, він повинен бути обґрунтований з економічної точки зору. Лише останнім часом ми почули більш чесну думку про те, що хижаки є членами природного співтовариства, і що ніякий економічний інтерес не може послужити причиною для їхнього винищення. На жаль, цей більш вагомий аргумент перебуває в стадії обговорення. На практиці ж винищення хижаків триває.

Деякі види дерев були приречені на вирубку лісниками, що занадто активно захоплюються економікою, оскільки ці дерева занадто повільно ростуть або мають занадто низьку ринкову вартість: білий кедр, кипарис, американська модрина, бук і болиголов можуть послужити як приклади. У Європі, де лісівництво перебуває на більш високому щаблі розвитку, нетоварні види дерев визнаються членами лісового співтовариства.

Більше того, було встановлено, що деякі з них, наприклад, бук, відіграють значну роль у підвищенні родючості ґрунту. Повністю визнається взаємозалежність лісу й видів дерев, його що населяють, наземної флори й тваринного світу.

Відсутність комерційної цінності іноді може характеризуватися не тільки вид або група організмів, але й ціле

природне співтовариство: болота, дюни, пустелі. У таких випадках ми вважаємо за необхідне покласти на уряд відповідальність на організацію в подібних місцевостях парків або заказників. Результатом стало те, що величезні площі приходять у запустіння. Якби приватні землевласники мали більшу екологічну свідомість, вони б з радістю ставали власниками подібних територій, що вносили б певну розмаїтість у красу їхніх володінь.

У деяких випадках було доведено, що неприбутковість цих «занедбаних» територій — ніщо інше, як омана, але



звичайно це встановлювалося після того, як більшість з них були знищені. Прикладом може послужити теперішня метушня з метою знову наповнити водою болота, населені мускусним пацюком.

Збільшення субсидій землекористувачам за останні роки значною мірою є результатом діяльності державних установ, що займаються поширенням інформації й освітою у сфері охорони природи. Наскільки мені відомо, у цих установах не навчають етиці ставлення до природи.

Підсумуємо: система охорони природи, заснована тільки на економічному інтересі, безнадійно неефективна. Вона має тенденцію залишати без уваги (зрештою знищувати) багато елементів природного співтовариства, які не являють економічної цінності, але грають більшу роль у благополучному функціонуванні співтовариства.

Сьогодні єдиним виходом з подібних ситуацій є прийняття приватними власниками на себе етичних зобов'язань.

У чому суть природної піраміди й чому Земля — не тільки ґрунт?

**Петро БУЯНОВ,**  
голова Херсонської міської організації «Зелений світ»

## ВЛІТКУ РЕСТОРАНИ НАПЛЮЮТЬ НА ЛІЦЕНЗІЇ?

Літніх кафе й ресторанів в Україні цього року буде менше, ніж минулого, пише щотижневик «Коментарі». Зокрема, за оцінками комерційного директора ТОВ «Альтера Груп» Ігора БОРОВСЬКОГО, їхня кількість зменшиться на 30%.

Відкривати й утримувати літні майданчики стало значно дорожче, тоді як доходи від них через відтік клієнтів прогноуються нижчі, ніж торік.

За прогнозами аналітиків, падіння прибутковості кафе й ресторанів на свіжому повітрі в цьому сезоні складе, у порівнянні з торішніми показниками, 10-15%.

Щоб привабити відвідувачів, ресторатори мають намір перейти на дешевші асортименти для меню, обираючи вітчизняні алкогольні напої та продукти.



## ГРОШІ З КІОТСЬКОГО ПРОТОКОЛУ — НА ЕКОЛОГІЮ

«Заплановані 3 млрд. грн. надходжень в еквіваленті за продані квоти зі скорочення викидів вуглекислого газу в атмосферу, передбаченого Кіотським протоколом, мають у першу чергу йти на екологічні проекти, на покращення екологічної ситуації в Україні», — переконаний член Правління Української народної партії Ю. Ширко. На його думку, «в першу чергу ці кошти мають йти на забезпечення альтернативних джерел енергоносіїв та їх ефективне використання, зокрема екологічно безпечних і самовідновлюваних енергоносіїв, таких як вода, біомаса, сонце, вітер».

«Безпека держави прямо залежить від її забезпечення дешевими енергоносіями, які не шкодять екології. Таким чином, створюються передумови, які унеможливають повторення страшних екологічних катастроф типу Чорнобильської», — вважає політик.

## NO SMOKING!

Депутати Кіровоградської міськради прийняли рішення, згідно з яким у місті обмежено зони тютюнокуріння.

Тепер в обласному центрі вільними від куріння вважаються території 25-метрової зони навколо будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення, в тому числі під'їзди, стадіони, зупинки громадського транспорту, сквери, парки, пляжі, ринки, площі, залізничні станції та т.п.

Курити заборонено у салонах і на місцях водія маршруток, таксі, іншого громадського транспорту, залізничних вагонів, тепловозів (при переміщенні в межах території Кіровограда).

Власникам і керівникам установ, підприємств, організації депутати вказали на необхідність відведення спеціально ізольованих місць для куріння.



## У КАЛІФОРНІ ВІЯВЛЕНО РЕШТКИ МАМОНТА

У місті Сан-Дієго на будівельному майданчику нового корпусу юридичної школи імені Томаса Джефферсона було знайдено кістки мамонта.

Оператор екскаватора помітив у котловані кістки. Співробітники міського музею природної історії, що прибули для дослідження останків, також виявили бивень довжиною 2,4 метра, череп мамонта та інші фрагменти.

За попередньою оцінкою, вік знахідки складає близько 500 тисяч років. Палеонтологи заявляють про рідкість знахідки, оскільки скелет тварини зберігся майже повністю. Вважається, що мамонти вимерли близько 10 тисяч років тому.

Крім того, у вересні минулого року у Франції в регіоні Овернь місцеві археологи виявили добре збережений череп степового мамонта *Mammuthus trogontherii*, який дуже рідко потрапляє в руки фахівців. Вік решток тварини, на думку вчених, становить більше 400 тисяч років. Висота тварини була 3,7 метра, і на момент смерті, за оцінками археологів, *M.trogontherii* виповнилося 35 років.

## ЗНАЙДЕНО РЕШТКИ НАЙБІЛЬШОЇ У СВІТІ ЗМІЇ

Палеонтологи при розкопках у Південній Америці виявили скам'янілі рештки найбільшої із змій, які будь-коли існували, що жила тут близько 60 мільйонів років тому, йдеться в статті, яку опубліковано авторами відкриття в журналі *Nature*.

Хребці змій було знайдено в шарах, що зберегли залишки найдавніших відомих у Новому світі тропічних лісів, які існували тут 58-60 мільйонів років тому.

Вивчення хребців дозволило вченим встановити, що ця змія за розмірами перевершує всіх змій, що будь-коли існували на Землі, і є найбільшим наземним хребетним в епоху після вимирання динозаврів 65 мільйонів років тому. Палеонтологи визначили, що вона є родичем сучасного вигляду *Boa constrictor*, і присвоїли знахідці найменування *Titanoboa cerrejonensis*. Її довжина сягає 13 метрів, а вага перевищує тону.

Гігантський розмір *Titanoboa* вказує, що вона повинна була перебувати в умовах, коли середньорічна температура становила 30-40 градусів вище нуля.

За словами серпентолога Джека Конрада із Американського музею природної історії в Нью-Йорку, "змія була довшою від автобуса" і могла б "запросто з'їсти корову". На думку вченого, їжею для неї могли служити предки сучасних крокодилів.

Знайдена змія є родичем сучасних удавів, проте на відміну від них більшу частину свого життя вона проводила у воді. Середовищем існування рептилії були водойми і тропічні джунглі Південної Америки.

Раніше найдовшою змією вважалася 10-метрова рептилія, що жила на території Єгипту близько 40 мільйонів років тому.

Зазначимо, що вага зеленої анаконди — найважчої у сучасному світі змій — досягає всього 250 кг, а сітчастий пітон — найдовший плазун — виростає до 10 метрів.

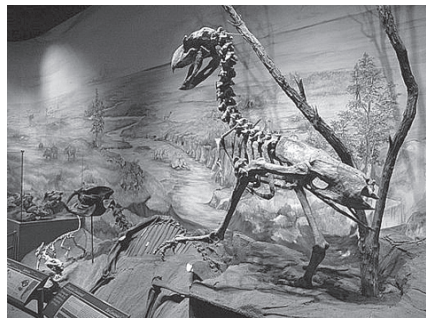
Учені із Торонтського університету розраховували фізичні дані *Titanoboa cerrejonensis* на основі співвідношення розміру хребта та інших показників у сучасних змій.

Ця знахідка може привести до перегляду уявлень про древній клімат Землі і еволюцію рептилій.

Автори дослідження, професор Джейсон Хед із університету Міссиссауга в Торонто (Канада) та його колеги з університетів Індіани та Флориди (США), виявили рештки гігантської змій разом із скам'янілими кістками її жертв — крокодилів і черепах — при розкопках в Колумбії, у районі найбільшого в світі відкритого вугільного розрізу Ель-Серрехон.

За словами професора Хеда, "виявлення *Titanoboa* кидає виклик нашим уявленням про стародавній екосистеми і клімат, а також знання про біологічні обмеження еволюції гігантських змій. Це показує, як багато інформації про історію Землі можна отримати, вивчаючи скам'янілості рептилій".

Крім того, у серпні минулого року на острові Барбадос у Карибському басейні американський учений з Державного університету Пенсільванії знайшов найменшу змію у світі. Довжина цього плазуна складає всього 10 сантиметрів.



## В АРГЕНТИНІ ЗНАЙШЛИ НЕВІДОМОГО ДИНОЗАВРА

Палеонтологи виявили на території Аргентини рештки всеїдного динозавра, невідомого науці. Праця дослідників з докладним описом знахідки з'явилася в журналі *PLoS ONE*. Його виявили поблизу міста Сан Хуан. Новий вид назвали *Ranphagia protos*. За словами дослідників, цей динозавр жив у Тріасовому періоді, тобто приблизно 250-200 мільйонів років тому.

За словами одного з палеонтологів Оскара Алькобера, особливості будови ящера вказують на те, що він міг харчуватися як м'ясом, так і рослинами.

Вчені вважають, що *Ranphagia protos* є найбільш примітивним зауроподоморфом. До цього підвиду динозаврів належали усі великі травоядні ящери (і не тільки вони), які пересувалися на чотириох кінецьках. Разом з тим деякі особливості будови тіла нового виду вказують на його спорідненість з тероподами, до яких належить знаменитий *T. REX*, який з'явився набагато пізніше.

За словами авторів праці, на даний

час про розподіл динозаврів на тероподів і зауроподоморфів відомо вкрай мало. Частково це пов'язано з невеликою кількістю збережених решток, які належать до того часового проміжку, коли відбувалося розділення. Палеонтологи вважають, що *R. protos* дозволить краще зрозуміти історію еволюції давніх ящерів.

Нагадаємо, на початку грудня минулого року група палеонтологів з університету Портсмута виявила в Бразилії рештки представника нового виду літаючих динозаврів — *Lacusovagus magnificens*, у перекладі — величний озерний мандрівник, який жив у крейдяний період і став найбільшим з усіх дотепер виявлених беззубих літаючих ящерів.



## УПІЙМАЛИ ГІГАНТСЬКОГО ЩУРА

У китайському місті Фучжоу, розташованому на півдні країни, упіймали гігантського щура. Вага гризуна складає близько трьох кілограмів, а довжина його хвоста — понад 30 сантиметрів, пише британське видання *The Daily Telegraph*.

Місцевий житель, який представився журналістам як Сянь, і який упіймав щура, розповів, його увагу привернув натовп людей, які спостерігали за гризуном. Побачивши щура, Сянь вирішив, що він, можливо, зацікавить учених як рідкісний вид, і кинувся за ним. Він зловив гризуна за хвіст, а потім підняв його над землею, схопивши за загривок.

Побачивши фотографії тварини в пресі, представники місцевого лісового господарства заявили, що спійманий гризун може відноситися до виду китайських бамбукових щурів. Проте фахівці підкреслили, що точні висновки про приналежність тварини до того або іншого різновиду можна буде зробити тільки після огляду щура.

Доросла особина китайського бамбукового щура може досягати 25 сантиметрів в довжину. Цих тварин знаходили в південних районах Китаю, а також на півночі Бірми і у В'єтнамі. Цей вид щурів живе в земляних норах і харчується бамбуком.

Один з підвидів цієї породи гризунів, суматранський бамбуковий щур, може досягати 75 сантиметрів у довжину (разом з хвостом), а вага деяких особин складає трохи менше 4 кілограмів.

Цей вид щура згадується Артуром Конан Дойлем в оповіданні "Вампір у Сассексі" з циклу пригод Шерлока Холмса.

## ВИМОГИ УКРАЇНИ ДО БЕЗПЕКИ ПРОДУКТІВ НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ СТАНДАРТАМ СОТ

Міжнародна фінансова корпорація (IFC), підрозділ групи Всесвітнього банку, передала Україні рекомендації з реформування системи безпеки харчових продуктів. Найголовніша — скасувати обов'язкову сертифікацію цих товарів.

Аналітичні дані свідчать, що кожен виробник продуктів харчування в Україні перевіряється двадцять разів на рік, при чому ці перевірки часто дублюють одна одну. В цілому українська система контролю харчової продукції дуже розгалужена, погано скоординована, нормативна база застаріла і суперечлива, а обов'язкова сертифікація продуктів харчування неефективна, тому

що українці однак споживають багато неякісних товарів, констатує експерт з інвестиційної політики і стимулювання Міжнародної фінансової корпорації Альберто Крісколо.

“Ці стандарти не відповідають вимогам СОТ. Це торгівельні бар'єри інноваційного розвитку, адже для виробника обов'язкова сертифікація — це подвоєння витрат. Також сертифікація дискримінує українського виробника щодо імпортерів”.

Проте, Україна поки що не відмінитиме обов'язкову сертифікацію, сказав в інтерв'ю “Німецькій хвилі” голова парламентського комітету з питань аграрної

політики і земельних відносин Микола Присяжнюк. “Ми не відмінитимемо так швидко, як нам рекомендують. Ми бачимо, що сьогодні йде в Україну імпортоване неякісного м'яса, м'ясних продуктів і риби. Ця продукція не проходить норми і стандарти, де її виробляють, вона потрапляє на наш ринок”.

На думку депутата, після відміни обов'язкової сертифікації напливу такої сумнівної продукції не уникнути. Проте, за словами Присяжнюка, Україні таки доведеться прислухатися до рекомендацій IFC і з часом їх застосувати. Але це не питання найближчої перспективи.

## ЗНАЙТИ І ЗНЕШКОДИТИ

Нітрати — це солі азотної кислоти (селітри), які є в овочах і фруктах. Існують вони з давніх-давен. Проте, розмови про шкоду нітратів для здоров'я не припиняються. Хоча проблема не в самих нітратах, а в тому, яка їх кількість потрапляє в організм людини.

Згідно з висновками Всесвітньої організації охорони здоров'я, безпечною вважають кількість 5 міліграм нітратів на 1 кг людського тіла. Тобто, доросла людина може одержувати близько 350 міліграм нітратів без будь-яких наслідків для здоров'я.

Рослини мають здатність поглинати з насиченого добривами ґрунту значно більше сполук азоту, ніж необхідно для їхнього розвитку. Внаслідок цього тільки частина нітратів синтезується у рослинні білки, а інші потрапляють в організм людини в чистому вигляді через плоди, коріння і листя овочів. Далі одні нітрати швидко виводяться, а інші утворюють різні хімічні сполуки. Якісь з цих сполук нешкідливі і навіть корисні для організму, але інші перетворюють солі знову в азотну кислоту, і саме це шкодить здоров'ю.

Нітрати вступають у реакцію з гемоглобіном крові і позбавляють червоні кров'яні тільця можливості наситити клітини киснем. У результаті порушується обмін речовин, дестабілізується нервова система, слабшають захисні функції організму. Крім того, нітрати знижують вміст вітамінів у їжі. Регулярне

їх надходження в організм людини навіть в невеликих дозах зменшує кількість йоду, а це приводить до збільшення щитовидної залози. Встановлено, що нітрати також пов'язані з виникненням пухлин в шлунково-кишковому тракті і сприяють розвитку шкідливої кишкової мікрофлори, яка виділяє в організм людини токсини. Отже шкода нітратів для здоров'я людини є незаперечною.

Більше інших накопичують нітрати капуста, буряк, салат, редиска і редька, селера, кріп, петрушка, кавун. Як це встановити? По-перше, за розміром. Жадібні до шкідливих речовин плоди зазвичай стають великими — це наслідок застосування добрив у величезних кількостях. По-друге, за деякими ознаками, встановленими фахівцями, вважається, наприклад, що більше всього шкідливі сполуки накопичуються у шкірці плодів і в черенках листя.

Підвищену концентрацію шкідливих речовин у кавунах, наприклад, можна виявити за жовтуватими прожилками і ущільненнями у м'якоті. У багатій на нітрати моркві білуватою стає серцевина. У капусті найвищі рівні нітратів у верхньому листі і качані. В огірків шкідливі сполуки можуть бути в шкірці і тій частині, яка прикріплена до стебла.

У меншій мірі накопичують нітрати помідори, цибуля, баклажани, виноград.

Спершу зверніть увагу на те, де вирощувалися овочі і фрукти, які ви купуєте. Якщо їх вирощувала ваша сусідка на ділянці недалеко від автомобільної траси,

краще такі плоди не купуйте.

Виявивши підозрілий плід, принесений з ринку або з магазину, краще його не вживати. А якщо не впевнені, що нітратів в овочах мало, правильно обробіть плоди, перш ніж вживати. Моркву, наприклад, краще обрізати з обох боків на 1 см. Те ж саме можна зробити з огірками. У кропі, петрушці та селері потрібно вживати в їжу тільки листя без стебел. А капусту, якщо вона підозріла, краще засолити, так значна частина нітратів перейде в розсіл. При варінні частина шкідливих сполук переходить у бульйон, причому в перші 15 хвилин. Саме тому деякі особливо пильні люди виливають перший відвар і доварюють овочі в новому. Правда, з вилитим бульйоном втрачаються і мікроелементи. У вареній моркві кількість нітратів знижується наполовину, а в буряку і картоплі — на 20 відсотків.

У добовий раціон дорослої людини мають входити близько 400 г овочів. Інститут харчування рекомендує 128-164 кг овочів на рік залежно від зони проживання. Рекомендовані норми:

- капуста білоголова — 32-50 кг
- капуста цвітна — 3-5 кг
- помідори — 25-32 кг
- морква — 6-10 кг
- огірки — 10-13 кг
- буряк — 5-10 кг
- цибуля — 6-10 кг
- кабачки і баклажани — 2-5 кг
- солодкий перець — 1-3 кг
- зелений горошок — 5-8 кг
- баштанні — 20.

## СЛОН БОЙ УСПІШНО ПЕРЕНІС ОПЕРАЦІЮ

23 травня, у Київському зоологічному парку 39-річному азіатському слону Бою успішно провели планову операцію — хірургічне лікування хронічних абсцесів верхньої щелепи, а також пододерматиту.

Операцію провели фахівці Київського

зоопарку спільно з колегами із Мюнхенського зоопарку у складі директора Мюнхенського зоопарку професора Хенінга Візнера, лікаря ветеринарної медицини Юлії Малтцан, асистентів Андреаса Фріза і Роберта Мюллера. Подібні операції вже проводилися слону Бою разом з колега-

ми із Німеччини у 2000 і 2004 роках.

З боку Київського зоопарку в операції взяли участь фахівці ветеринарної медицини Анатолій Шульга, Віталій Кобилянський, Олексій Толстоухов, Аббасзаде Сеєдзаовш на чолі з головним лікарем зоопарку — Андрієм Марунчиним.

## БУДИНОК РОЗПУСТИ ПІД ПРИКРИТТЯМ

Співробітники міліції затримали трьох дівчат і водія-охоронця масажного салону, які виявилися причетними до надання сексуальних послуг, повідомили у Центрі громадських зв'язків Управління МВС України в Одеській області.

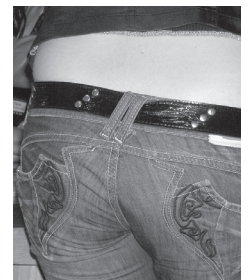
Правоохоронці встановили, що будинок розпусти, що діяв під виглядом масажного салону, відкрила в одному з будинків по Воронцовському провулку жителька Києва. 22-річна господиня салону, відкритого без ліцензії, рекламу-

вала свій бізнес через інтернет, обіцяючи чоловікам “провести незабутнє дозвілля в колі молодих і привабливих дівчат і отримати масу задоволення”.

Такса за послуги жриць кохання, яких набирали з числа жительок інших областей України, становила 250-400 грн. за годину, проте вони за “інтимні послуги” фактично одержували по 50 грн. з кожного клієнта. Решту грошей забирав охоронець, який, за даними міліції, стежив, щоб дівчата не залишали квартиру без

його відома, передавав гроші господині, а також вів облік кількості клієнтів і надходження оплати за послуги.

Приморським РВВС порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ст. 303 Кримінального кодексу України.



## ПАСИВНЕ КУРІННЯ МОЖЕ ПРИЗВЕСТИ ДО ДЕПРЕСІЇ

Пасивне куріння не тільки завдає шкоди легеням, але може також сприяти погіршенню настрою, стверджують американські вчені.

Ймовірність депресії у некурящих людей, що піддаються впливу тютюнового диму вдома або на роботі, більш ніж удвічі вища, ніж у інших, йдеться у доповіді, представленої на зборах Американського психосоматичного товариства в Чикаго.

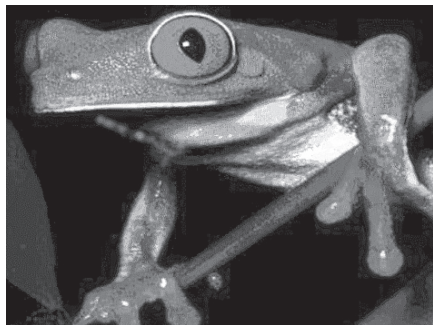
Люди, аналіз крові яких підтвердив їх схильність до впливу тютюнового диму, який видихають інші курці, частіше демонстрували симптоми серйозної депресії, стверджує автор дослідження Френк Бандейра з кафедри медицини університету Майямі.

Ця робота стала першим американським дослідженням, яке пов'язує пасивне куріння з депресією. Водночас, інше дослідження з аналогічним висновком раніше було проведено в Японії.

Дослідження американців, на відміну від японського, підтверджувало схильність до впливу тютюнового диму шляхом вимірювання рівня котиніну — хімічної речовини, що утворюється в крові після вдихання тютюнового диму.

Зазначимо, дослідження британських вчених, згідно з яким пасивне куріння у багато разів підвищує ризик розвитку пневмонії, астми, бронхіту і отиту у дітей, що живуть в одному будинку з курящими людьми, дало привід членам ради району Редбрідж прийняти особливу постанову. Відповідно до неї, з січня 2012 року в районі буде діяти заборона на усунювання дітей людьми, які курять.

За матеріалами: USA Today



## У АВСТРАЛІЇ ПРОЙШЛО СВЯТО ЗНИЩЕННЯ ЖАБ

У Австралії пройшло свято винищу-

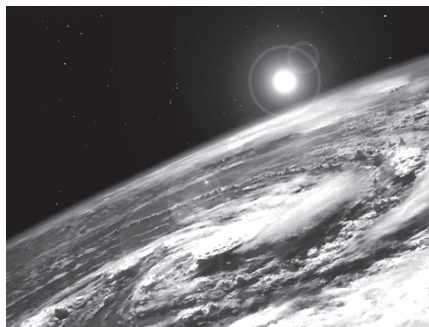
вання жаб Toad Day Out. У рамках цієї події добровольці спочатку відловлювали амфібій, а потім здавали їх на спеціальні пункти для знищення.

На приймальних пунктах перевірялася приналежність спійманих екземплярів до виду *Bufo marinus* (жаба ага), оскільки планувалося винищувати саме цей вид. Потім спіймані жаби знищувалися гуманними методами: або заморожувалися, або поміщалися в пластиковий пакет з вуглекислим газом. Дані способи були схвалені Королівським товариством захисту тварин від жорстокого поводження, повідомляє BBC News.

Перед знищенням жаби зважувалися для того, щоб визначити, хто з добровольців зловив найбільшу амфібію.

Ареалом проживання *Bufo marinus* є Центральна і Південна Америки. У 30-х роках минулого століття ці амфібії були завезені до Австралії для боротьби з шкідниками, що знищують цукрову тростину. Відсутність природних «конкурентів» у *Bufo marinus* привела до їх катастрофічного розмноження на австралійському континенті. В результаті жаби стали чинити серйозну проблему для екології.

Нагадаємо, що недавно захисникам природи вперше вдалося повністю очистити один з Галапагоських островів від нашестя цапів, які не були місцевим видом. Ця операція зайняла 52 місяці і обійшлася в 6,1 мільйона доларів.



## АСТЕРОЇД АПОФІС МОЖЕ ЗІТКНУТИСЯ ІЗ ЗЕМЛЮ

Астероїд Апофіс у 2029-му році може зіткнутися з Землею, повідомив прес-секретар Головної астрономічної обсерваторії РАН Сергій Смірнов. Не виключено, що саме до цього часу він підійде до Землі на відстань в десять разів меншу, ніж знаходиться Місяць від нашої планети.

“За такого сценарію шестисотметрова брила нічого хорошого, зокрема, для планованих до цього часу телекомунікаційних платформ зі супутниками зв'язку на геостаціонарній орбіті не обіцяє”, — зазначив Смірнов.

Нагадаємо, що провідні вчені, які працюють під егідою ООН, закликають міжнародне співтовариство розробити програму протистояння реальній небезпеці від космічних тіл.

Найбільш реальна загроза зараз саме від астероїда Апофіс, який у п'ятницю, 13 квітня 2029 року пройде на дуже близькій відстані від нашої планети.

Рівно через сім років після цього, 13 квітня 2036 року, астероїд знову наблизиться до Землі. Однак, наразі неможливо максимально точно розрахувати майбутню орбіту астероїда.

Якщо припустити, що зіткнення станеться, удар Апофіса масою 50 млн. тон і діаметром 230 метрів призведе до вибуху потужністю 500 млн. мегатонн, тобто приблизно в 100 разів більше, ніж під час падіння Тунгуського метеорита.

## У КОРОВИ ТА ЛЮДИНИ БУВ СПІЛЬНИЙ ПРЕДОК?

Під час порівняльного аналізу генів, що мають стосунок до грудної залози і молока, у семи груп ссавців — корови, качконоса, опосума, собаки, миші, щура та людини, вчені з'ясували, що їх спільний предок існував на Землі близько 160 мільйонів років тому.

Генетики, які об'єдналися в Міжнародний консорціум дослідження коров'ячого молочного генома виявили, що у всіх цих видів ссавців незмінними залишилися саме ті гени, які відповідають за виробництво молока, пише Live Science.

Між тим, на початку травня цього року в Африці була виявлена найстаріша людська популяція. Група людей, які є найбільш близькими родичами спільних предків всього людства, була виявлена під час масштабного генетичного дослідження африканського населення.



## Смакотинка



### Теляча грудинка з печерицями

Склад: На 1 кг телячої грудинки — 1 корінь моркви, 1/2 кореня петрушки, 1/2 цибулини. Для підливи: 1,5 склянки бульйону, 1 ст. ложку пшеничного борошна, 200 г печериць, 1 цибулина, 3 ст. ложки вершкового масла, 3/4 склянки сметани. Для гарніру: 2 склянки рису, 2 ст. ложки масла.

Приготування: Телячу грудинку промивають, варять 40 хв, додають сіль, очищені та нарізані моркву, корінь петрушки, 1/2 цибулини й варять до готовності. Печериці очищають, промивають, нарізують і смажать на маслі протягом 10-12 хв, додаючи очищену,

злегка обсмажену цибулю, заливають частиною підготовленої підливи, тушкують до готовності, додають решту підливи, доводять до кипіння й заправляють сіллю та маслом.

Приготування підливи. Пшеничне борошно пасерують, розводять бульйоном, в якому варилась грудинка, добре проварюють, проціджують і заправляють сметаною. Готову грудинку подають на стіл з рисовою розсипчастою кашею, поливають підливою з підсмаженими печерицями й посипають дрібно нарізаною зеленню петрушки.

Час приготування: 1 год.